

Lubelskie Przedmieścia

Kalinowszczyzna (II)

Ostatnie lata przyniosły zatarcie się dawnych granic terytorialnych dzielnicy Kalinowszczyzna. Nazwą tą objęto - poza Kalinowszczyzną historyczną – rejony sąsiednie, ujednoczone wielkimi pracami urbanistycznymi, budową nowych ulic i osiedli, które zmieniły krajobraz i charakter nowych przedmieść, czyniąc z nich nowoczesną dzielnicę mieszkaniową. W ten sposób znikły z mapy Lublina takie rejony jak: Sierakowszczyzna, Ponikwoda - wieś i folwark, jurydyka augustiańska, grunt Probostwo i inne mniejsze jednostki jak grunty Bielskiego, franciszkanów czy tzw. Bazylianówka.

Wrócimy do przeszłości tych miejsc, aby w paru choćby słowach przypomnieć te fakty, które kryją się za nazwami jeszcze używanymi, ale zacierającymi się już w pamięci mieszkańców Lublina.

S i e r a k o w s z c z y z n a, zwana również Sierakowską Górą lub Szereniowem, położona między Kalinowszczyzną, Białkowską Górą, gruntem Probostwa i Ponikwodą – była jurydką pisarza grodzkiego lubelskiego – Wojciecha Sierakowskiego; powstała z gruntów Osieckich i Głębowskich. W roku 1614 obejmowała kilkadziesiąt chałup, w roku 1660 wymieniono ich 78, a w XVIII wieku poza domami mieszkalnymi istniała tam już cegielnia.

Po Sierakowskich właścicielami jurydyki stali się Jastrzębscy. Jan Jastrzębski, student teologii u jezuitów lubelskich, składając śluby zakonne zapisał jezuitom w połowie XVII wieku kwotę 40.000 zł na Sierakowszczyźnie, a tym samym dobra te oddał w ich posiadanie. Miasto odzyskało Sierakowszczyznę w 1791 r., natomiast w obrębie granic miasta znalazł się ten rejon dopiero w 1916 r.

Przed kilku laty wąskie uliczki Sierakowszczyzny otrzymały nazwę: Joachima Lelewela i Aleksandra Zawadzkiego.

W głębokim wąwozie, w którym płynęła niegdyś rzeczka Muchawiec, ciągnącym się od ul. Kalinowszczyzna w kierunku zachodnim aż do dawnej ulicy Floriańskiej, później Podmiejskiej, istniało do roku 1970 kilkadziesiąt domów i domków, murowanych i drewnianych, zabudowanych luźno i otoczonych bujnymi ogrodami i sadami.

Między Sierakowszczyzną i Ponkwodą w miejscu dzisiejszego osiedla Kalinowszczyzna C istniało niegdyś 21 mogił, być może z czasów wojen szwedzkich.

Sierakowszczyzna przestała istnieć na przełomie lat 1970-71. Dziś wzdłuż uregulowanych wąwozów biegną drogi dojazdowe do nowych osiedli mieszkaniowych Kalinowszczyzna A i C.

Grunty folwarków i wsi Ponikwoda rozciągały się na północ od przedmieść Czwartek i Kalinowszczyzna i sięgały granic wsi Jakubowice i Trześniów.

W roku 1456 właścicielem Ponikwody był Bogusław, który zmienił tę posiadłość z Janem ze Szczekocin, uzyskując młyn na Chłopczy i 50 grzywien. Później w 1470 r. Ponikwodę sprzedał ks. Zbigniew z Palikij, kanonik sandomierski, Maciejowi Szklarzowi, obywatelowi lubelskiemu.

1 lipca 1482 r. wieś i folwark nabyło miasto Lublin i trzymało w swym posiadaniu do XIX wieku, uzyskując od króla Aleksandra Jagiellończyka (1502r.) przywilej zwalniający mieszczan od obowiązków wszystkich wypraw wojennych z tej wsi.

Dziś pozostałości folwarku widoczne są na wzniesieniu górującym nad doliną Bystrzycy w północno-wschodniej części miasta. Wieś- podzielona szachownicą uliczek, ok. roku 1934 stała się dzielnicą willowo-ogródkową. Tereny między dawnym gruntem Probostwa i polami Ponikwody zabudowane są przez spółdzielnię mieszkaniową Motor – Kalinowszczyzna C.

Na zachód od Sierakowszczyzny i na północ od klasztoru franciszkanów i dawnego kirkutu- po obu stronach późniejszej uliczki Floriańskiej – usytuowany był grunt należący do jurydyki fary lubelskiej. Na przełomie XVIII i XIX w. stał tam wiatrak. W czasie konfiskaty własności kościelnych w latach 1869- 1870, na mocy ukazu z 1865 r. grunt ten wraz z całą jurydyką został upaństwowiony. W latach międzywojennych wznosiły się tam zabudowania gospodarcze i budynek przytułku dla dziewcząt, utrzymywany przez parafię z miejscowych gruntów ornych.

Obecnie teren ten jest zabudowany przez osiedle spółdzielni mieszkaniowej Kolejarsz, która otrzymała tu lokalizację w 1963 r. Ulica Floriańska na tym odcinku została zlikwidowana - jej świadkiem jest jedynie murowana kapliczka św. Floriana. Powstały nowe ulice: Bieruta, Józwiaka, Dembowskiego i Okrzei.